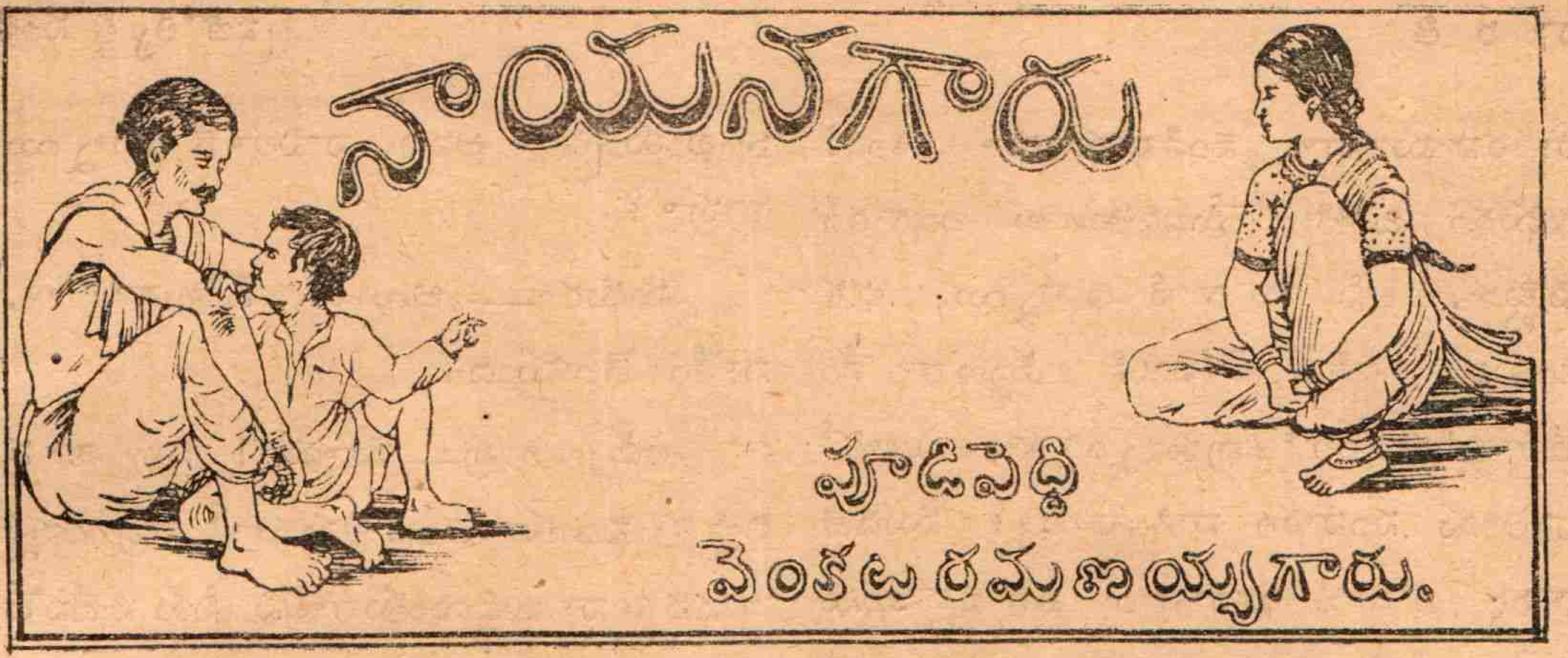

౧

సుదర్శనం—నాన్నా! ఆవి డెవరూ? పెద నాన్నగారి అక్కయ్యా?

లక్ష్మణరావు—కాదురా బాబూ! మీ అమ్మ.

సుదర్శనం—అబ్బే! ఇదేమిటి నాన్నా? మాఅమ్మ ఇలాగుం దేమిటి? ఇంతకంటె పెద్దదిగా ఉండేది. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ ఉండేది. మాఅమ్మచెవుల కిలాటివి లేవే! ఆఁ! కాదు! ఎవరో చెప్పవూ?

లక్ష్మణరావు కన్నులు కొంచెం చెమ్మగిల్లేయి. శుభం చేసికొని యింటికి వచ్చినతరువాత కంటతడిపెట్టకూడదని దుఃఖం మ్రింగుకొన్నాడు.

"సుదర్శనం! ఇది మీ పినతల్లి. మీ అమ్మ కాశీ వెళ్లిపోయింది కాదూ! నీవొక్కడవూ ఉండలే వని దీనిని తీసికొనివచ్చాను." అన్నాడు.

సుదర్శనం— అయితే మరి మా అమ్మ రాదూ?

లక్ష్మణరావు—(గడగడా వడుకుతూన్న కంఠంతో) ఎందుకూ? మీఅమ్మ రాకపోతే నీకేమిటి? చక్కా మధురం అన్నీ వండిపెడుతుంది. తల దువ్వుతుంది. ఒళ్లు కడుగుతుంది. చాకంటిబట్టలు తొడుగుతుంది. నీవు శ్రద్ధగా బడికివెళ్లి చదువుకుంటావు. నీకు కావలసినన్ని రూపాయీలు నేనిస్తాను. కొంచెం పెద్దవాడవయేసరికి ఇంకా బాగా చదువుకుంటావు. నీకు మంచిపిల్లను పెళ్లి చేస్తాను.

సుదర్శనం—అయితే కర్పూరపుపేరులూ అవీ కొంటావా? ముత్యాలపల్లకీ ఉంటుందా?

లక్ష్మణరావు—అన్నీ ఉంటాయి.

పాపం సుదర్శనం ఏడేండ్లవాడూ. వాని తల్లి క్రొత్తగా పోయింది. వెంటనే లక్ష్మణరావు మధురాన్ని వివాహం చేసుకొన్నాడు. ఆనాడామె సారెవచ్చింది. లక్ష్మణరావుకు మొదటి భార్యవల్ల ఒక్కడే సుదర్శనంకొడుకూ. తాతల నాటి ఆస్తులేమీ లేకపోయినా సంస్థానంలో లక్ష్మణరావుకు నూరురూపాయీ లిస్తారు. సొంత యిల్లు కట్టుకొన్నాడు. ఇంతో అంతో

పాతరసామానూ వెండిసామానూ ఉంది. మధురం ఒంటిని యేబదితులాల బంగారం పెట్టేడు. అన్నీ బాగానే ఉన్నాయి. భగవంతుడు చేసిన లోపానికి లక్ష్మణరా వేం చేస్తాడు! కంఠంలో జీవుడున్నంతకాలం ఎలాగో ఒకలాగు సంసారం సాగించాలా? మొదటి భార్య పోగానే వివాహం మానేద్దామనుకున్నాడు గాని తనకూ బిడ్డడుకూ త్రాగడానికి గంజి ఉండదని అధైర్యపడి చేసుకున్నాడు.

లక్ష్మణ—మధురం! ఇదిగో వీణ్ణిచూచేవా? వీడు నీకొడుకన్నమాట.

మధురం వానినిచూచి తనశరీరసౌష్ఠవం చూచుకుంది. లలితంగా మాలతీతీగలాగు ఇప్పుడిప్పుడే కొనసాగుతూన్న యౌవనంతకిది కత్తిరేటులాగు తగిలింది. ఆమెమనస్సు చివుక్కుమంది. "ఆఁ! అంటే మీకొడుకు కాదూ?"

లక్ష్మణరావు—ఔనే, వాడిని సరిగా పరీక్షించిచూచేవా? (ఇట్లనుటలో సుదర్శనంలో తనముఖలక్షణాలు ఉన్నాయనీ, అవిచూచి వానిమీదకూడా తనమీదవలెనే ఆమెకు ప్రేమఉంటుందనీ లక్ష్మణరావు ఊహ)

మధురం—ఆఁ! చూచేను. కన్నులూ చెక్కులూ అవీ ఆడుతనాన్ని సూచిస్తున్నాయి.

లక్ష్మణరావు—అదికాదే. లేతవాడవడం చేతా మీసాలు లేకపోవడంచేతా అలా అనుకున్నావుగాని, ఆముక్కూ, కన్నులూ, నోరూ, ముఖంకుండ్రనా అవన్నీ నావిలాగే ఉన్నాయి కావూ?

మధురం— అయితే ఔనుగాబోలు. నాకేం తెలుస్తుంది?

లక్ష్మణరావు—చూడూ! నీవు కాస్త వీణ్ణి కనిపెడుతూ ఉండాలిసుమా! నీవు చిన్నదానవయినా బుద్ధిమంతురాలివి. నీకు పదేపదే చెప్పనక్కరలేదు.

మధురం—అయ్యో! అలాగే నండీ! నాకలాటి అలక్ష్యం యెప్పుడూ ఉండదనుకోండి. మీవస్తువయితే చాలున్న, అది యెలాటిదయినా సరే; ఇలా నాకనురెప్పలలో పెట్టి సంరక్షిస్తాను.

సుదర్శనం—అయితే పిన్నీ! మీవూళ్లో ముత్యాలపల్లకీ ఉందీ? బ్యాండు మేళం ఉందీ?

మధురం—(క్రీగంటనే నిరసనంగా వానివైపుచూస్తూ తలత్రిప్పుతూ) ఆఁ! అన్నీ ఉన్నాయి. అ వేలా యిప్పుడూ?

లక్ష్మణరావు — కుఱ్ఱాడు కాదుటే? అలాటివాళ్ల కివన్నీ అంటే సరదాకాదూ? అందు కలా అడుగుతాడు. (కొడుకుతో) ఉన్నాయిరా బాబూ! చూడూ, ఇప్పుడు నీకేలా ఆవూసులన్నీనీ? ఆవేళ కెన్ని తెస్తానో చూడు.

అని సుదర్శనాన్ని దగ్గరా తీసికొని వెచ్చగా కౌగలించుకొని తల ముద్దుపెట్టుకొన్నాడు.

మధురం అదిచూచి తెల్లబోయింది.

"రాత్రివిడితేనేమిటి! ఇంకావాడిపోలేదు. రమారమి యిప్పుడు విడ్డట్టేఉందని ఈ అడవి గులాబిపువ్వును చూచి కోసుకుందా మనుకొన్నాను. నలుగనీయకుండా తలమీద పెట్టుకుందామనుకున్నాను. సువాసినినయి కాంతాలోకంలో కలకలలాడుదాం అనుకున్నాను. అయ్యో ఈ రెక్కలలో అప్పుడే గండుతుమ్మెద యిమిడిపోయిందే! ఇగురగా మిగిలిన కాస్త తేనే యిది త్రాగేస్తుంది కాబోలు! అది రెక్కలు గలిగినదికాబట్టి యెక్కడికేనా యెగిరిపోతుంది. నేనేం చేసేది? పువ్వు వాడిపోయిన శాఖనుపట్టుకొని వలవలాయేడ్చేదా? అప్పుడు నాయేడు పెవరు వింటారు? ఈ మధురసం నేనెలా గ్రహించడం? నా అనుభవమైన వెనుక గదా యితరులకు జూరపెట్టాలి!...... ఈ యువస్థలో అది నాకు సాధ్యమా?...... ఎలా అవుతుంది? ఇప్పుడప్పుడే నేనేమీ తొందరపడి అనకూడదు. ఏమో! కాల మెలా మారుతుందో! నేనింతకంటే గండుతుమ్మెద నా పువ్వుదగ్గర కాపుంచితే యీతుమ్మెద యేం చేస్తుంది?... సరే కానీ! దేవుడే ఉన్నాడు!"

అని మధురం అలోచించుకుంది.

౨

సుదర్శనం—నాన్నా! దసరాకుఱ్ఱవాళ్ళందరూ వెళ్లిపోతున్నారు. ఈలాల్చీబొత్తాయిలు పెట్టవూ! నాకు పెట్టబడలేదూ... వేగంరా నాన్నా! అదిగో అందరూ వెళ్లిపోతున్నారు!

లక్ష్మణరావు—అబ్బ! ఉండ్రా బాబూ! తమ్ము డేడుస్తున్నాడు వినబడలేదూ! వాడి నెత్తుకున్నాను కనబడలేదూ? పదేండ్లపిల్లాడివి; లాల్చీకిబొత్తాయీలు పెట్టుకోలేవ్రా?

సుదర్శనం—(ఏడుపుమొగంతో) క్రొత్త లాల్చీనాన్నా! కాజాలు చిన్నవి!

లక్ష్మణరావు— అబ్బ! ఏదో ఒక

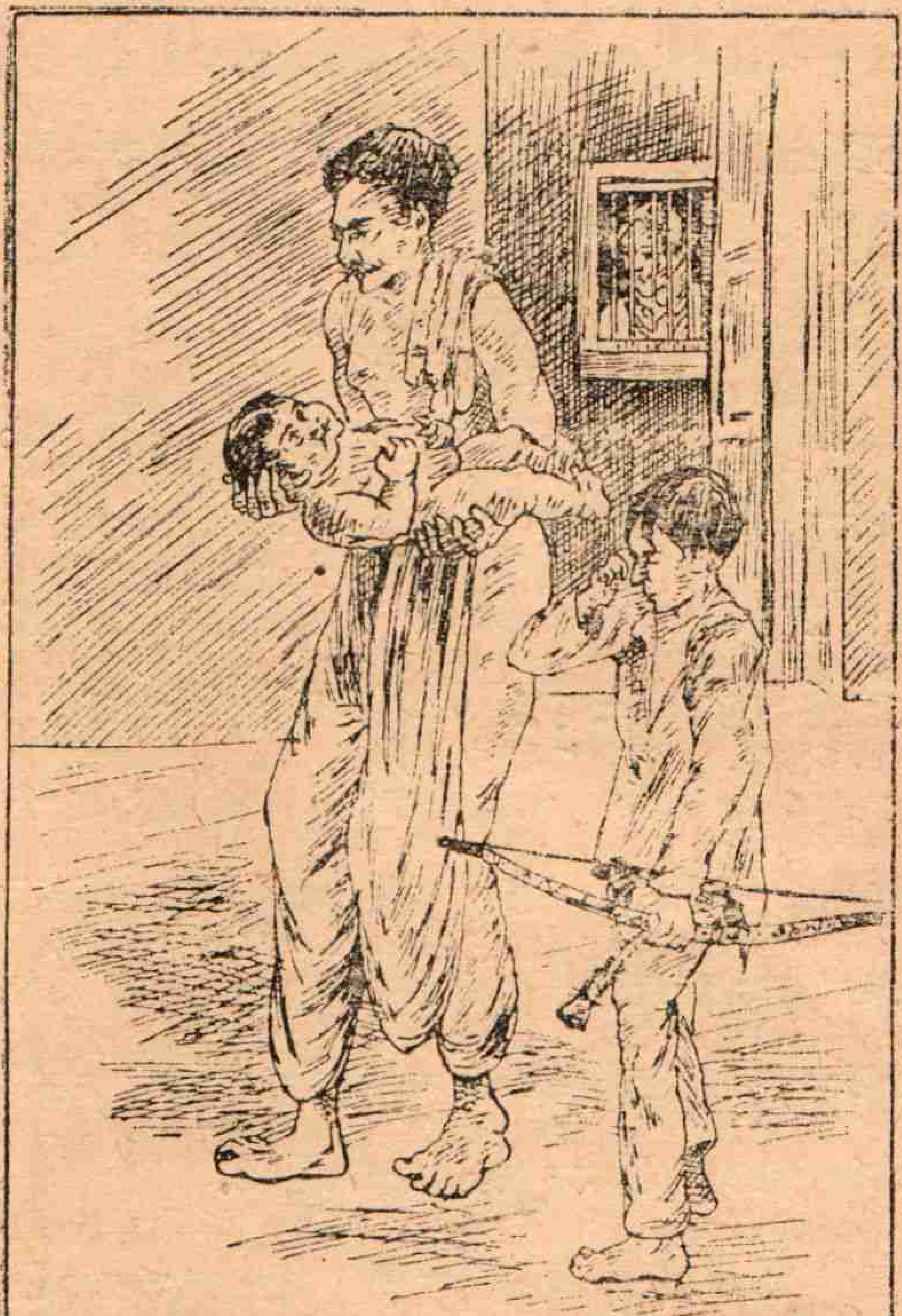

"అవతలెవళ్లైనా ఉంటారు......చిన్నవువ్వు నవ్వుకుంటూంది"

లోపం. అవతలెవళ్ళైనా ఉంటారు పెట్టమందూ.

అంటూ ఆచేతులలో యేడుస్తూన్న పిల్లాడ్ని గుండె కదుముకొని ముద్దుపెట్టుకొని

"ఓ! ఓ! "అంటూ చేతులలో ఇటూ అటూ ఊస్తున్నాడు. వంటయింటి కిటికీలోంచి మధు రం ఇదంతాచూచి చిన్న నవ్వు నవ్వుకుం టూంది.

సుదర్శనం లాల్చీబొత్తాయీలు పెట్టుకో కుండానే గబగబా దసరాపిల్లలతో వెళ్లిపోతు న్నాడు. బొత్తాయిలేక లాల్చీ మెడ మెడం భుజంమీదికి వ్రేలాడిపోయింది. సవరింపు లేక షరాయికాళ్లు ఒకటి క్రిందికీ ఒకటి మీదికీ తొ్రొక్కుకుంటున్నాయి. తిరిగీ దువ్వకపోవడం చేత, లాల్చీతొడుక్కుంటూన్నప్పుడు చింకి రయిపోయిన జుట్టు చెదరిపోయి మొగాన రెండు మూడు పొడుగుపాయలు వ్రేలాడు తున్నాయి. చేతిలో విల్లు పెద్దదవడంచేత, జారిపోతున్న షరాయి నడుంకట్టుమీదికి సవరించుకొన్నప్పుడల్లా వింటికొాన కాళ్లలో బడి ముందుకు పడిపోబోయి ఆచుకుంటూ కన్నీరూ చెమటా కలసిపోతూన్న మొగంతో అలిసిపోవడంచేత చిగురాకుకొనలలాగు ఎగు రుతూన్న ముక్కుపుటాలతో ముద్దునోరుతో దసరాతిరుగుతున్నాడు సుదర్శనం.

పైని స్వర్గంనుండిగానీ సుదర్శనం తల్లి విజయలక్ష్మి ఆ సమయంలో సుదర్శనాన్ని చూస్తే నిలువుపాటున కిందపడిపోదూ ?

3

లక్ష్మణరావు చిన్నకొడుకు శ్యామల రావుకు ఒళ్లుకడిగి తుడుస్తున్నాడు— చింపిరి జుట్టు నవరిస్తున్నాడు— ప్రక్కను చిఱునవ్వు మొగంతో మధురం నిలబడి "శామ్‌కి పట్టు సూటు కుట్టించాలండీ. చూచేరా? ఆపులిగోరు పతకం వాడిమెడలో ఎలా వెలవెలపోతూందో! మాయపైనాసరే నాలుగురంగురాళ్ళైనా ఆ పతకంలో వేయించారుకారు.

లక్ష్మణరావు—మాయరాళ్ల గ్రహచార మేమే? మంచిరాళ్ళే వేయిద్దాం. పెద్దవాడయి దాకా దీన్ని శామ్ పెట్టుకుంటే తరువాత కన కం పెట్టుకుంటుంది. ఇవాళే ఉమ్మిడియార్‌కి వ్రాస్తూ పతకం పంపుతాను.

మధురం—అఁ! వచ్చే! ... ... అడుగో నండీ, వచ్చేడు. అడగండి. అట్టే కోప్పడకండీ, యేడుస్తాడు.

అని పరుగున వెళ్లి వీధి తలుపు తీసింది.

సహజంగా మెత్తగా నల్లగా నిగనిగలా డేదయినా సంరక్షణ లేక సుదర్శనం జుట్టు ధూళిపడి కొంచెం యెఱ్ఱవాకుగాను చిక్కు పడి కొంచెం బెరుకుగానూ కనబడుతూంది. అక్కడక్కడ చినిగిపోయిన తెల్లని లాల్చీ తొడుక్కున్నాడు. బొత్తాయీలవంతు చిన్న దారపుపోచలు కట్టుకున్నాడు. పంచెకు కూడా చింకులున్నాయి కాబోలు, అటునుండీ యిటునుండీ ముందుకు కొంగులు మళ్లించి కట్టుకున్నాడు. చేతిలో యేదో ఇంగ్లీషుపుస్త కం ఉంది. తొమ్మిదిన్నరగంట లయింది. ఏదో యింత తినేసి బడికి పోదామని వచ్చేడు. వస్తూనే చీడీమీద కిటికీలో లాల్చీ పుస్తకం పెట్టి పెరట్లో నూతివద్దకు నీళ్లుపోసుకుందామని

వెళుతున్నాడు. లక్ష్మణరావు క్రీగంటను వానిని చూచేడు. మధురం ముఖం కోపంగా పెట్టింది.

లక్ష్మణరావు—ఔరా! ఏమిటి నీ వేషం? ఆపూట కీపూట హోటేలుకు వచ్చినట్టు తిండికి వస్తున్నావు! మరి యిక తిరిగి చూడవు! వంగివాలవు! నీ వవతల చదువుతున్నావో సాముచేస్తున్నావో యెవరికి తెలుస్తుంది? అది కాక ఒకనాడు రాత్రి ఎనిమిది గంటలకొస్తావు, ఒకనా డారుగంటలకే వస్తావు. నాకంటపడనే పడవూ! ఇంట్లో ఉన్న మనమిద్దరమూ రెండు సార్లు భోజనం చెయ్యడమా? వడ్డించేవాళ్లె లా యేడుస్తారు? ఏదో వేళ నిర్ణయించుకో లేవూ? పగలుకుపగలూ రాత్రికిరాత్రీఅలాగే?

సుదర్శనం — (బొమముడితో) నాకు సొంతపుస్తకాలు లేవా, తోడికుఱ్ఱవాళ్ల నడిగి చదువుకోవాలి. వాళ్ళసమయం కనిపెట్టక పోతే పుస్తకంకావలసినప్పుడు దొరకదేమోనని కనిపెట్టుకుంటాను. అందువల్ల ఒక్కొక్క నా డాలస్యం అవుతుంది.

లక్ష్మణరావు—అబ్బ! ఎంతదరిద్రం వెళ్ల బోసేవురా! నాయనా! ఊరుకో! ఊరుకో! ఎవళ్లయినా వింటే నిజమనుకుంటారు. ఆగోసా యీవెధవలనుకూడి బాగా తయారయ్యేవు. నీలాటి వాణ్ణి కన్నందు కబ్బకు రెండూ, అమ్మకు రెండున్నూ!

"అమ్మకు రెండు" అనేసరికి సుదర్శనం తండ్రివైపు చుఱచుఱాచూచేడు.

లక్ష్మణరావు—ఏమిట్రా అలా చూస్తు న్నావు? నన్ను భయపిస్తున్నా వేమిటి? గ్రుడ్డు వచ్చి పిల్లను భ్రమించిందట! అబ్బో! వ్యవహారం శ్రుతిమించి రాగాన్నపడుతూందే! నే నింతా అనుకున్నాను. నీ వోయింటివాడవయి పనికివస్తావన్న నమ్మకం నాకు మొదటినుండీ లేదు. ఆ దౌర్భాగ్యుడు మేనమామను పోలేవు.

సుదర్శ—నేనిప్పు డేం చేసేను?

లక్ష్మణరావు—నే నేం చెప్పేనో అది తప్ప అన్నీ చేసేవు.

సుదర్శనం—నీవేం చెప్పేవు?

లక్ష్మణరావు—ఏమి టీ ప్రశ్నోత్తర రత్నమాల? నీ వలా అడుగుతూ ఉంటే ఇలా సమాధానాలు చెపుతూఉండడమే పనా యేమిటి నాకు?

సుదర్శనం "ఉః" అని పెరట్లోకివెళ్ల బోయేడు. లక్ష్మణరావుకు కన్నులు మొయ్యా కోపం వచ్చేసింది. "ఏమిట్రా ఆ నిర్లక్ష్యం! ఎక్కడి కలా నను దలపరించుకొని వెళ్లిపోతు న్నావు! నీకింత నిర్లక్ష్యంగా ఉందా? (తల పంకించి) అబ్బీ! సుదర్శనం! నీకు మైనారిటీ తీరింది. ఇన్నాళ్లూ యేదో నా శక్తివంచన లేకుండా నిన్ను పెంచి పెద్దవాణ్ణిచేసి ఇంతో అంతో చదువు చెప్పించేను. నీకు భయ భక్తులు మానిపోయెను. విశ్వాసమేనా లేక పోయిన తరువాత నా కెందుకూ ఈ దేవు

లాట? ఇక నే నేమీ నీకు చేయలేను. తెలిసిందా? మీ మామగారింటికి వెళ్లు. వాడూ పట్నంలోనే కాపురమున్నాడు. నీకు కడతేరా చదువుచెప్పించి పెండ్లీ అదీ చేస్తాడు.

సుదర్శనం—వాళ్లకే తిండికి లేకయిబ్బంది బడుతుఉంటే నాకేం పెడతారు?

లక్ష్మణరావు—అయితే చిన్నవాడవా యేమిటి? పద్దెనిమిదేండ్లు దాటేయి. స్కూలు ఫైనలు దాటేవు. ఇంటర్మీడియేటు చదువుతున్నానంటున్నావు. ఈచదువు చాలును నీ పొట్టపోసుకోడానికి. ఇంట్లోసొమ్మంతా ఖర్చుపెట్టి బి. ఏ. పాసయిమాత్రం ఏం చెయ్యాలి? ఎంతచదివినా ఒకటే. నే నేం పాసయినాను. మా మేనేజరేం పేసయినాడు? గడుసువాడవయి యజమానికి నచ్చేటట్టు పనిచేస్తే యీ చదువే చాలును. ఆతాసీల్దారు కచేరీలోనో దేల్లోనో రోజూవెళ్లి పని నేర్చుకోకూడదూ? ఎద్దునచ్చిన దాసరిలా గెందుకూ యీతిరగడం?

సుదర్శనం—ఇప్పుడు పనేమిటి? ఈ ఆరు నెలలూ యెలాగో యీడ్చేస్తే పరీక్షలయిపోతాయి. తరువాతేదో చూచుకోవచ్చును.

లక్ష్మణరావు—ఆరునెలలంటే నీకంత సుళువుగా ఉంది కాబోలు! సొమ్మిచ్చేవాడి కష్టం నీకేం తెలుస్తుంది? ఇంతకీ ఆపరీక్ష పాసయితేమాత్రం ఏమిటి తేటు? లేనిపోని వేషాలు వేసి నన్ను ఫకీరుని చేయక ఏదో నౌఖరీలో ప్రవేశించు. నీకు కావాలంటే సిరస్తాదారుతో నేను మాట్లాడుతాను. అతడు నా మాట కాదనడు.

సుదర్శనం కళ్లనిండా నీళ్లుసిండేయి. గాలిలో రెల్లులాగు గడగడలాడేడు. చదువు

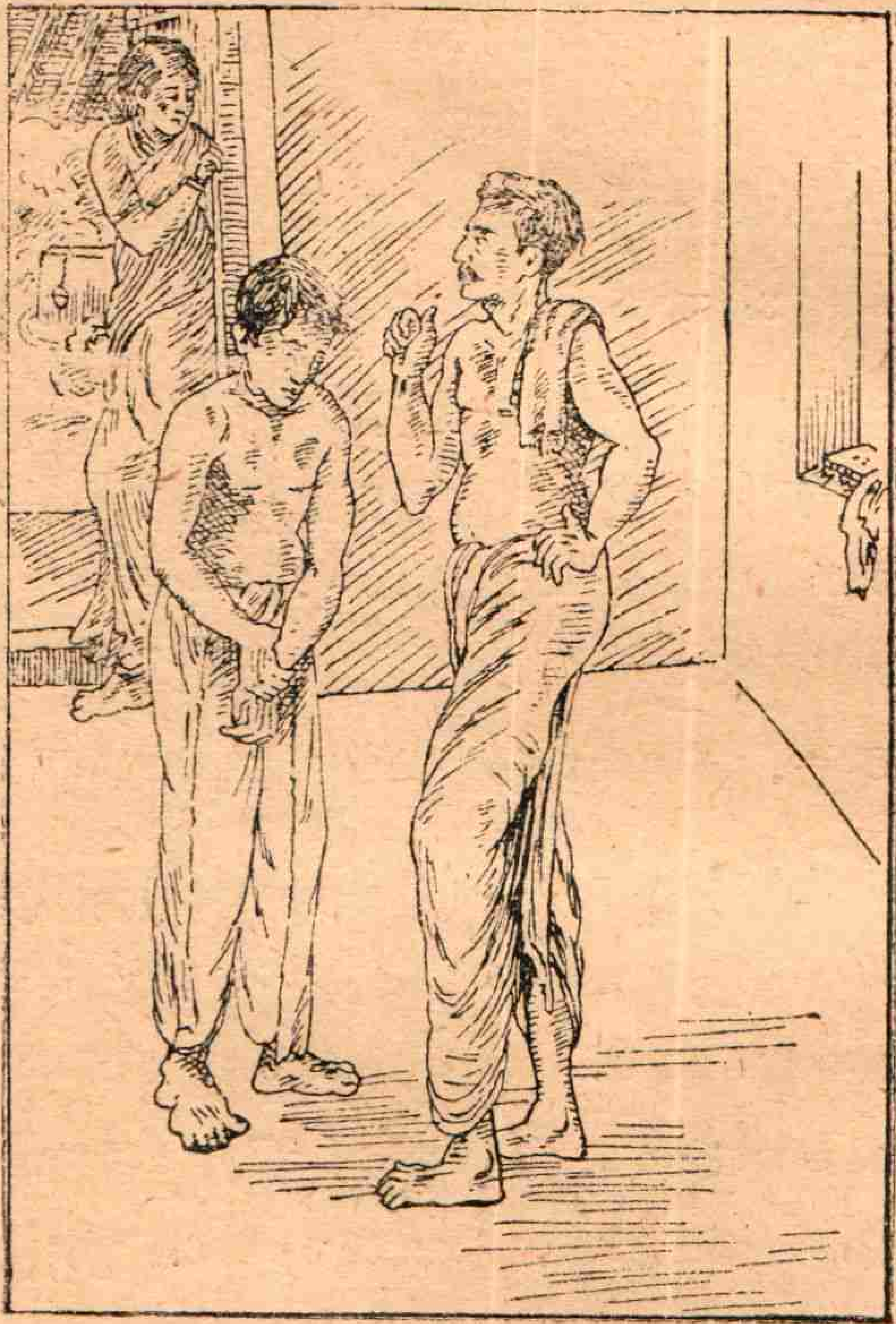

"సుదర్శనం కళ్లనిండా......గడగడలాడేడు"

మానివేయడం తనకిష్టం లేదు. మానకతీరదేమో! సరేకానీ, యెలాఉంటే అలాగే ఉంటుందనుకొని తిండితినకుండా లాల్చి తొడిగేసుకొని పైకి వెళ్లిపోతున్నాడు. అతడు వెళ్లిపోయీదాకా ఊరుకొని మధురం-'అయ్యో! అదేమిటండీ! బొట్టెడలా తిండితినకుండా వెళ్లిపోతున్నాడూ? తిన్నాకేనా పెట్టరుకారూ యీ చీవాట్లేవోనూ? జ్ఞానంవచ్చిన పిల్లాడు. శౌర్యపడడూ? అందులోనూ ఈరోజుల్లో పిల్లలు

చెప్పినట్టు పెద్దవాళ్లే వినాలి......ఏమి టలా చూస్తున్నారు? ఇక నామీద కోపపడడం ఉండి పోయిందేమిటి? ఇక బాగుంది! నాకేలా! మీకంటె నాకెక్కువ తెలుసునా యేమిటి? ఆపుదా న్నవడంచేత ఉండబట్టక అలా అన్నాను. మ రారొసరొసలు మానేసిలెండి. కచేరీకి వేళకాలేదూ? వంటకాలేదని ఊరికే తొందరపెట్టేరూ?' అంది.

లక్ష్మణరావు—లేస్తానుగాని మధురం! ఈ వెధవని మరి గుమ్మంత్రొక్కనీయకు. వీడి తలతిరుగేదో చూద్దాం. పెద్ద యెస్టేటున్న వాడిలాగు పెడమొగం పెట్టుకొని వెళ్లిపో యాడు. ఆ చదువేదో ఎలా సాగుతుందో నేనూ చూస్తాను.

౪

కొంతకాల మయింది. సుదర్శనం మరి తండ్రికంట పడలేదు. కలకత్తాలో రైల్వేలో నౌకరీ సంపాదించుకొని కాలక్షేపం చేస్తు న్నాడు. మేనమామ కూతురును పెండ్లి చేసు కున్నాడు. జీవితం సుఖంగానే గడుస్తూంది.

తండ్రికీ కొడుక్కీ ఉత్తరప్రత్యుత్తరాల యినా లేవు.

ఆనాడు మధ్యాహ్నం చాలా జబ్బుగా ఉండి లక్ష్మణరావు చావడిలో మంచంమీద పడుకొని ఉన్నాడు. మెల్లగా జారుతూన్న వాని కన్నీళ్లు మధురం పైటచెరగుతో తుడు స్తూంది. శ్యామలరావూ, కనకం ఏడుపు మొగాలతో మంచందగ్గర కూర్చున్నారు. పొరుగు భీమారావుగారు వచ్చి "అయ్యో! లక్ష్మణరావుగారూ, కీడెంచి మేలెంచమన్నా డు-ఎందుకయినా మంచిదీ ఒకవిల్లు వ్రాసేరు కారూ?" అన్నాడు.

లక్ష్మణరావు—వ్రాసేను బాబూ! వెనుక వ్రాసేను. మధురం! ఆవిల్లు తీసికొని వచ్చి భీమారావుబాబుకు చూపించు.

భీమారావు—వ్రాస్తేసరే, చూపించడ మేలా? మీకిలా సుస్తీకా ఉన్నట్టు మీ పెద్ద బ్బాయికి వ్రాయించేరా?

లక్ష్మణరావు త్రుళ్లిపడి ప్రక్కకు ఒత్తి గిల్లి వెకవికవడకించేశాడు. కన్నీళ్లు వలవలా కారేయి. అతనిముఖం మరింత పాలిపోయింది. వడకుతూన్న కంఠంతో "వాడెందుకూ? వీళ్లు నాకు సంరక్షణచేస్తున్నారు కారూ? ఇంత కంటె వాడేంచేయగలడు?" అన్నాడు.

భీమా—అదికాదు. మీరొక మాటు చూస్తారని.

లక్ష్మణ—నన్ను నిర్మోహుడుగా చేసే శాడు బాబూ, వాడు. వానిని చూడాలని నా కెన్నడూ లేదు సరిగదా, వానిని చూస్తే నాకు దుఃఖంకూడా వస్తుంది. వాడికర్మం! నేనేం చేస్తాను.

భీమా—అదికాదు లక్ష్మణరావుగారూ, మీరు మరోలా అనుకోకండీ-మీరింతజబ్బుగా ఉన్నారా? ఒకవేళ ఎటునుండి ఎటువచ్చినా పనికివస్తాడని.

లక్ష్మణరావు—ఆఁ! పనికి వస్తాడా? (అని మరింత పాలిపోయేడు.)

భీమారావు—పనికి రావద్దూ మరీ? మనము హిందువులము కామూ?

లక్ష్మణరావు—ఔను లెండి!

అని కన్నీ ళ్ళొలికించేశాడు. మధురం మొగం తేరిచూచేడు. ఏదో చెప్పబోయి గడ గడా వడికికన్నులు మూసుకున్నాడు.

భీమారావు నిదానించి అతని ముఖం చూచేడు. ఆ ముఖంలో అప్పుడే మృత్యు చిహ్నాలు కనబడుతున్నాయి. "లక్ష్మణరావు గారూ" అన్నాడు. లక్ష్మణరావు మెల్లగా కన్నులువిప్పేడు. వానిలో తళుకుతగ్గిపోతూంది.

భీమారావు—ఏమిటి చెప్పబోయేరు?

లక్ష్మణరావు—ఏమిటా! (కన్నీరు జారి పోతూంది).

భీమారావు—చెప్పండి. సంకోచం మెందుకూ? వీలయితే మీ రెలా చెపితే అలాగే చేస్తాం.

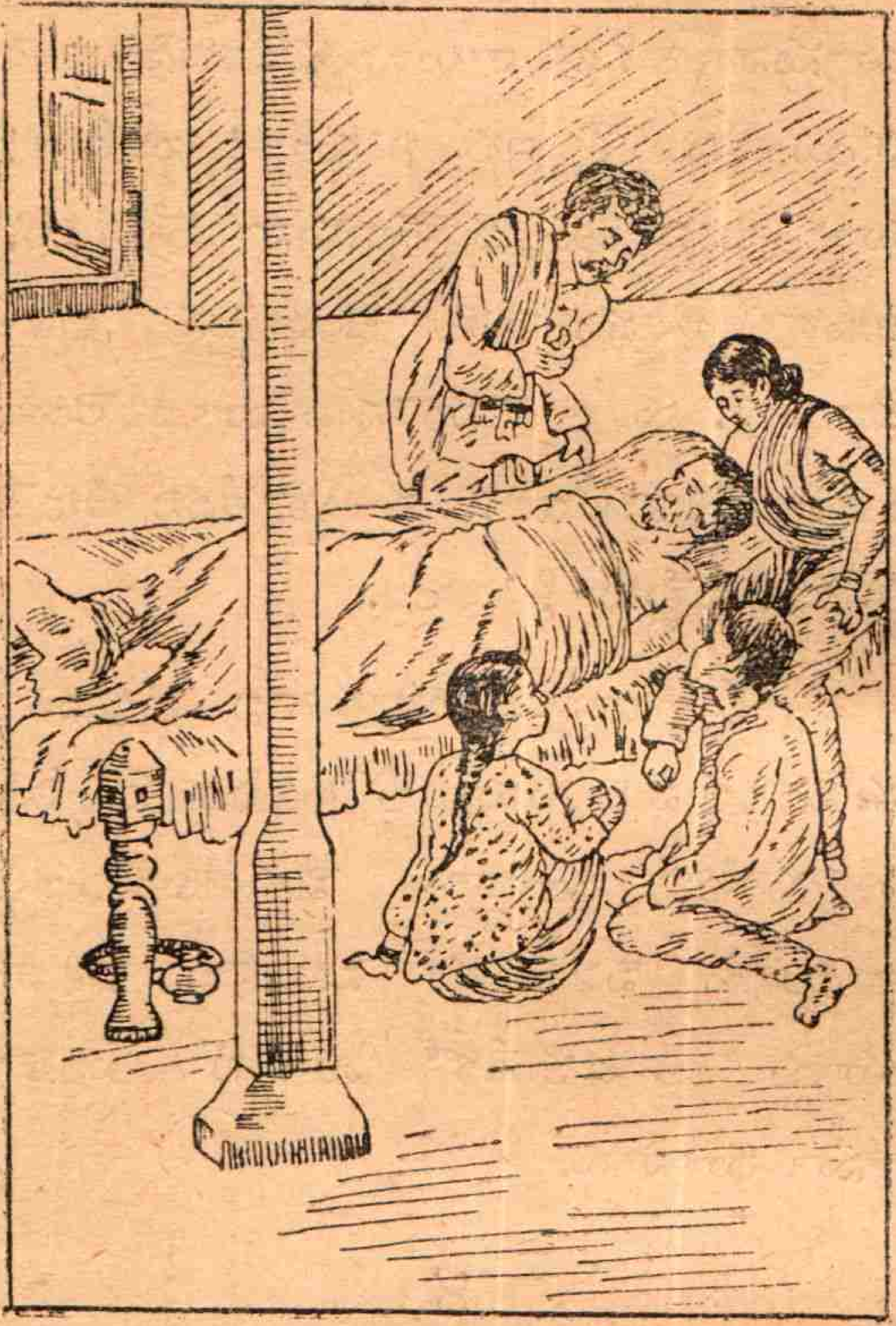

"చెప్పండి. సంకోచం యెందుకూ?
మీ రెలా చెపితే అలాగే చేస్తాం"

లక్ష్మణరావు—ఆపెద్దబ్బా...యి...చేసే ...పనేదో...శ్యామ్...చెయ్యకూడదూ!

మా చందాదారులకు

మా కార్యాలయమునకు వ్రాయు ఉత్తరములు మొదలయినవానియందు తమ 'చందాదారు' సంఖ్య వ్రాయవలెను. లేకున్న ప్రత్యుత్తరములు మొదలయిన పనులను జరుపజాలము. చందాదారుసంఖ్య భారతి కవరుకాగితముపై తమ విలాసమునకు ముందున్నది. చందాదారులకు భారతి ౧౦-వ తేది లోపల అందకపోయిన యెడల వెంటనే తపాలువారికిని, మా కార్యాలయమునకును తెలుప గోరెదము.

—మేనేజరు, 'భారతి.'